

Zaandijker kerk

De Zaandijker kerk is een gerestaureerd kerkgebouw dat in 2012 de monumentenstatus kreeg op initiatief van de [Vereniging Zaans Erfgoed](#). Daarmee werd sloop voorkomen. Het gebouw verkeerde in deplorabele toestand toen Stadsherstel Zaanstreek het verwierf in 2013. Bureau Greven werd aangetrokken voor het restauratieplan en Nunc architecten uit Zaandam kreeg opdracht om een plan te ontwikkelen voor het inbouwen van woningen in de kerk. In 2014 was het plan klaar en in de jaren 2016 en 2017 werd de restauratie uitgevoerd door Hooyschuur architecten en adviseurs uit Wormerveer.

De kerk biedt plaats aan 11 appartementen met een oppervlakte van 15 tot 50 m². Organisatie "De Heeren van Zorg" is de huurder en verzorgt woonruimte voor mensen met een autistische beperking. Het uurwerk in de kerktoren is gerestaureerd door de Stichting tot behoud van het Torenuurwerk.

Het project werd mogelijk gemaakt door bijdragen van:

- [Stichting Honig-Laanfonds](#),
- [Historische Vereniging Koog-Zaandijk](#),
- [BredeNHof Stichting](#),
- P.M. Duyvisfonds,
- Prins Bernhard Cultuurfonds,
- De Bijll Nachenius Fonds,
- Amsterdams Monumenten Fonds,
- Stichting tot Behoud van het Torenuurwerk,
- Vrienden van Stadsherstel,
- Vereniging Zaans Erfgoed
- Cuypersgenootschap
- gemeente Zaanstad en
- provincie Noord-Holland.

Geschiedenis

Na het ontstaan van [Zaandijk](#) in 1494 ontstond een buurtje dat de "Vijf Broers" werd genoemd. Voor de [Spaanse tijd](#) telde het negentien huizen, maar die werden door de oorlogshandelingen geheel verwoest. In 1613 telde men vijftig huizen en in 1741-1742 waren het er 257. In 1626 werd een voetpad, het latere [Guispad](#), aangelegd, zodat men in Westzaan naar de kerk kon gaan. In 1638 werd door [Ds. Jacobus Borstius](#) in Zaandijk een kerk in een houten stulp gesticht. Op dezelfde plaats werd in 1641-1642 een stenen kerk gebouwd, oost-west gericht met in het westen een houten toren. In 1686 werd al een nieuwe toren gebouwd en twintig jaar later werd de kerk aan de noordzijde uitgebreid met aan de oostzijde een portaal. De Nederlands Hervormde kerk kreeg in 1827 een nieuwe toren.

In 1878 ging de kerk en de consistorie door een grote brand verloren. Na de brand werd besloten om de kerk op de bestaande fundering te herbouwen. Door een bijdrage van duizend gulden, dat zou tegenwoordig zo'n €10.000¹⁾ zijn, kreeg de gemeente Zaandijk het recht om in de toren een klok en

een uurwerk te plaatsen en in eigendom te hebben. Op 20 maart 1879 werd de eerste steen voor de nieuwe kerk gelegd. Op 1 augustus 1879 werd de spits op de toren geplaatst. De kerk werd op 25 januari 1880 ingewijd en het orgel op 29 februari. Het nieuwe kerkgebouw had al vrij snel na de ingebruikname onderhoud nodig. In 1888 is het voegwerk in de toren en in de voor- en noordgevel vervangen, zijn de ezelsruggen door hardsteen vervangen en is de bovenkant van de westermuur met zink bedekt. In 1908 is de toren wederom hersteld. Omstreeks 1930 is de zuid- en westgevel gepleisterd.

In de 20e eeuw lopen de onderhoudskosten steeds verder op en het aantal kerkgangers liep steeds meer terug. Het kerkbestuur besloot in 1971 samen te werken met de kerk in Koog aan de Zaan. De Zaandijkerkerk werd daarna niet langer als kerk gebruikt. De kerk, reeds in verval, kwam leeg te staan en kreeg verschillende gebruikers: culturele stichting Het Saen, poptempel de Twilight Zone en een bedrijf dat lasergames aanbood. In 1993 kwam de Zaandijkerkerk weer leeg te staan.

In 2009 kreeg de beeldbepalende kerk door inspanningen van Zaans Erfgoed en het Cuypersgenootschap de status van gemeentelijk monument.

Bronnen:

- [Website Nunc Architecten](#)
- [Website Stadsherstel](#)
- [Bouwrapport Zaans Erfgoed](#)

Externe link:

[Website Historisch Vereniging Koog Zaandijk](#)

[erfgoed](#)

¹⁾

[Historisch omrekenen](#)

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=zaandijkerkerk>

Last update: **2020/09/07 12:03**